

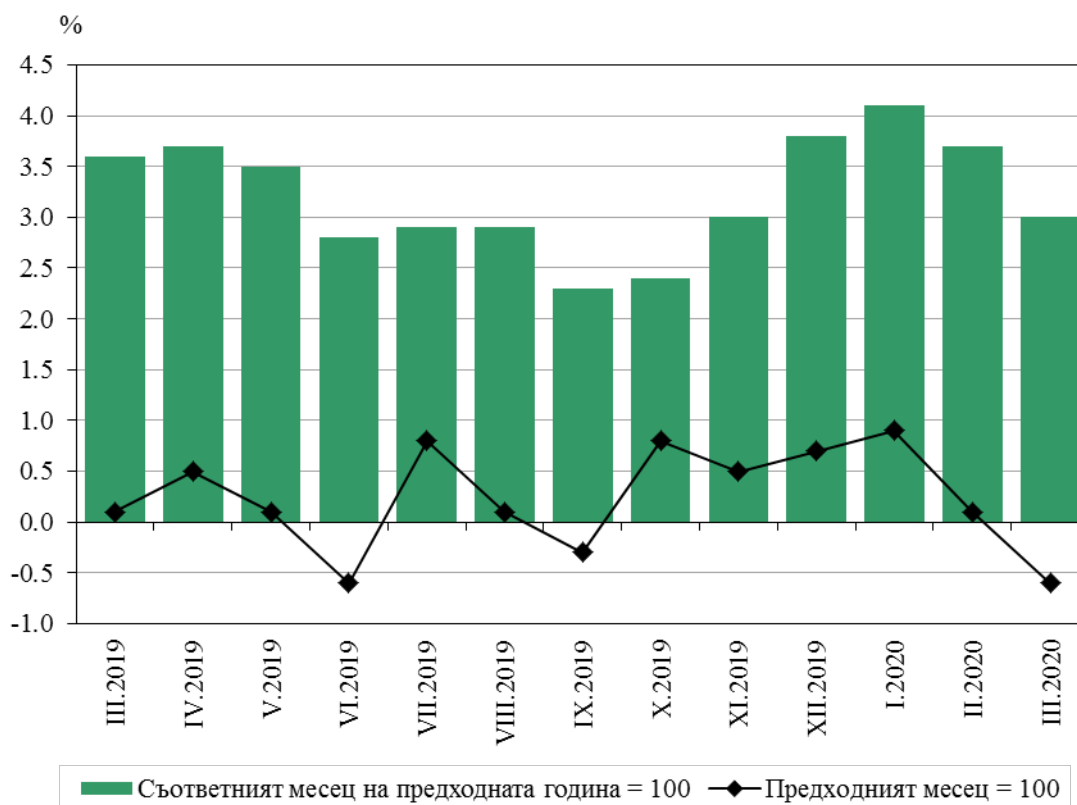
ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА МАРТ 2020 ГОДИНА

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени за март 2020 г. спрямо февруари 2020 г. е 99.4%, т.е. месечната инфлация е минус 0.6%. Инфлацията от началото на годината (март 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е 0.4%, а годишната инфлация за март 2020 г. спрямо март 2019 г. е 3.0% (фиг. 1, табл. 1 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода април 2019 - март 2020 г. спрямо периода април 2018 - март 2019 г. е 3.2%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

През март 2020 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.1%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - цените остават на равнището от миналия месец;
- облекло и обувки - намаление с 1.5%;

- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - намаление с 0.1%;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - намаление с 0.5%;
- здравеопазване - увеличение с 0.1%;
- транспорт - намаление с 2.7%;
- съобщения - намаление с 1.3%;
- развлечения и култура - намаление с 4.1%;
- образование - цените остават на равнището от миналия месец;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.3%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.1%.

През март 2020 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: зърнени закуски - с 0.7%, месо от едър рогат добитък - с 0.4%, свинско месо - с 1.5%, малотрайни и трайни колбаси - съответно с 0.1 и 0.3%, прясна и охладена риба - с 0.7%, пълномаслено прясно мляко - с 0.9%, домати - с 9.4%, краставици - с 9.6%, зрял лук - с 1.3%, листни зеленчуци - със 7.4%, маслини - с 0.8%, гъби - с 0.1%, зрял боб - с 1.2%, сушени зеленчукови подправки - с 0.4%, кафе - с 0.5%, чай - с 0.1%, бира - с 0.6%, и други.

През март 2020 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: ориз - с 1.9%, брашно - с 1.0%, хляб - с 0.8%, макаронени изделия - с 1.7%, месо от домашни птици - с 1.0%, мляно месо (кайма) - с 0.6%, нискомаслено прясно мляко - с 2.2%, кисели млека - с 1.1%, сирене - с 0.4%, кашкавал - с 1.1%, извара - с 1.5%, яйца - с 0.9%, млечни масла - с 2.1%, олио - с 0.1%, ябълки - с 4.5%, цитрусови плодове - с 1.6%, зеле - с 3.1%, зрял чесън - с 2.4%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 1.9%, леща - с 3.4%, картофи - с 1.9%, захар - с 0.2%, оцет - с 1.9%, сол - с 2.3%, газирани напитки - с 1.6%, плодови сокове - с 3.6%, ракии - с 0.5%, вина - с 0.2%, и други.

През март 2020 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: централно газоснабдяване - с 0.1%, газообразни горива за битови нужди - с 0.2%, въглища - с 1.6%, дърва за отопление - с 0.6%, течни препарати за почистване на дома - с 1.6%, дизелово гориво - с 5.5%, автомобилен бензин А95Н - с 5.1%, автомобилен бензин А100Н - с 3.4%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 3.6%, телекомуникационни услуги - с 1.5%, стоки за домашни любимци - с 1.2%, козметични продукти - с 1.3%, автомобилни застраховки - с 0.2%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: наеми за жилища - с 0.1%, водоснабдяване - с 0.4%, събиране и изхвърляне на битови отпадъци - с 0.7%, препарати за почистване на съдове - с 0.8%, пътнически железопътен транспорт - с 0.5%, продукти за лична хигиена - с 1.2%, банкови услуги и такси - с 1.7%, и други.

През март 2020 г. цените на лекарствените продукти и на лекарските услуги са се увеличили съответно с 0.1 и 0.3%, а цените на стоматологичните услуги остават на равнището от предходния месец.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени за март 2020 г. спрямо февруари 2020 г. е 99.5%, т.е. месечната инфлация е минус 0.5%. Инфлацията от началото на годината (март 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е 0.0%, а годишната инфлация за март 2020 г. спрямо март 2019 г. е 2.4% (табл. 2 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода април 2019 - март 2020 г. спрямо периода април 2018 - март 2019 г. е 2.6%.

Според ХИПЦ през март 2020 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.3%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - цените остават на равнището от миналия месец;
- облекло и обувки - намаление с 1.3%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - цените остават на равнището от миналия месец;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - намаление с 0.8%;
- здравеопазване - увеличение с 0.1%;
- транспорт - намаление с 1.6%;
- съобщения - намаление с 1.3%;
- развлечения и култура - намаление с 1.7%;
- образование - цените остават на равнището от миналия месец;
- ресторанти и хотели - намаление с 0.2%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.2%.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Индексът на цените за малката кошница за март 2020 г. спрямо февруари 2020 г. е 100.0%, а от началото на годината (март 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е 101.9% (табл. 3 от приложението).

През март 2020 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - намаление с 0.1%;
- нехранителни стоки - увеличение с 0.1%;
- услуги - увеличение с 0.1%.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

Индексите на потребителските цени с **натрупване от началото на годината** измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Индексите на потребителските цени в условията на кризата КОВИД-19

Във връзка с епидемиологичната ситуация в страната и мерките за ограничаване на разпространението на коронавируса, предприети от правителството и Парламента, провеждането на статистическото наблюдение на потребителските цени, осигуряващо информация за производството на индексите на потребителските цени и инфлацията, беше затруднено.

Националният ИПЦ, ХИПЦ и ИЦМК за март 2020 г. бяха произведени съгласно Методологичните препоръки на Евростат относно производството на ХИПЦ в контекста на кризата, свързана с КОВИД-19, следвайки следните принципи:

- фиксирани статистически тегла, използвани при изчислението на индексите;
- производство на всички индекси съгласно класификацията ЕКОИКОП (Европейска класификация на индивидуалното потребление по цели);
- минимизиране на броя на импутираните цени и подиндекси, когато това е възможно;
- оценка на липсващите наблюдения на цените чрез прилагане на методи за импутиране.

Процентът на липсващите наблюдения на цените за март 2020 г. е 24%, разпределен по разделите на ЕКОИКОП както следва:

Потребителски групи	(Проценти)
	Липсващи наблюдения на цените
00 Общ ИПЦ/ХИПЦ	24
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	27
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	28
03 Облекло и обувки	29
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	8
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	18
06 Здравеопазване	21
07 Транспорт	15
08 Съобщения	3
09 Развлечения и култура	23
10 Образование	11
11 Ресторанти и хотели	26
12 Разнообразни стоки и услуги	24

Оценката на липсващите наблюдения на цените беше извършена чрез препоръчаните от Евростат и съгласувани с държавите членки методи за импутиране:

- с индекса на най-близкия агрегат (подиндекс) в йерархичната структура на индекса (на ниво продукт) - за липсващите наблюдения на цените на продукти, които са налични на пазара;
- чрез коригиране на цената от предходния месец със сезонен фактор (*carry forward with a seasonal correction factor*) - за сезонни продукти, които не са налични на пазара (затворени пазари), през втората половина на март 2020 г. (пътнически въздушен транспорт, комплексни услуги за почивка и туристически пътувания и хотели във ваканционни центрове и курорти).

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за март 2020 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла 2019	III.2020		
		предходният месец = 100	декември 2019 = 100	съответният месец от предходната година = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	99.4	100.4	103.0
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	30.093	100.1	103.3	106.7
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	5.134	100.0	100.2	102.1
03 Облекло и обувки	3.995	98.5	92.3	99.7
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	16.866	99.9	100.5	102.3
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	4.572	99.5	99.7	100.7
06 Здравеопазване	7.777	100.1	100.7	102.9
07 Транспорт	9.621	97.3	96.9	98.7
08 Съобщения	5.204	98.7	98.8	96.8
09 Развлечения и култура	5.973	95.9	96.0	101.7
10 Образование	0.404	100.0	100.7	103.4
11 Ресторанти и хотели	5.872	100.3	101.5	106.0
12 Разнообразни стоки и услуги	4.489	100.1	101.3	101.2
Хранителни стоки	31.390	100.1	103.2	106.5
Нехранителни стоки	34.512	98.9	98.4	99.9
Обществено хранене	5.374	100.4	101.7	106.3
Услуги	28.724	98.9	99.3	102.1

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за март 2020 година

Потребителски групи	Тегла 2018	III.2020			
		2015 = 100	предходният месец = 100	декември 2019 = 100	съответният месец от предходната година = 100
		%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	106.46	99.5	100.0	102.4
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	227.072	116.88	100.3	103.1	106.6
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	63.136	109.99	100.0	100.3	102.2
03 Облекло и обувки	36.509	93.61	98.7	93.2	100.0
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	106.234	111.51	100.0	100.6	102.2
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	60.703	100.16	99.2	99.3	99.9
06 Здравеопазване	74.227	103.61	100.1	100.7	102.6
07 Транспорт	148.685	95.02	98.4	96.9	99.1
08 Съобщения	54.222	90.11	98.7	98.8	96.8
09 Развлечения и култура	73.727	103.92	98.3	98.4	101.5
10 Образование	15.056	115.54	100.0	100.6	103.1
11 Ресторанти и хотели	84.742	117.82	99.8	100.7	105.0
12 Разнообразни стоки и услуги	55.687	110.54	100.2	101.1	101.9

Таблица 3

**Верижни индекси на цените за малката кошница
от 100 социалнополезни и жизненонеобходими
стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от
домакинствата за март 2020 година**

Потребителски групи	Тегла 2019	(Проценти)
		III.2020 предходният месец = 100
Общ ИЦМК	100.000	100.0
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	49.396	99.9
Облекло и обувки	3.564	98.7
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	27.199	99.9
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2.563	100.5
Здравеопазване	11.080	100.1
Транспорт	1.399	100.1
Съобщения	0.295	100.0
Развлечения и култура	0.492	100.0
Разнообразни стоки и услуги	4.013	102.2
Хранителни стоки	49.396	99.9
Нехранителни стоки	28.454	100.1
Услуги	22.150	100.1